

Taariikhda Qarsoon ee Aayadda Afartan - Tirada Saddex iyo Toban

Lambarka Saddex iyo Tobnaad

Jeff Pippenger

2026-05-28

Astaanta koowaad ee boqolka iyo afartan iyo afarta kun, Butros wuxuu taagan yahay Panium sannadka 2026 isaga oo ka shaqaynaya sixidda waxsii sheegista beenta ah ee Luulyo 18, 2020. Shaqadiisa arrintaas ku saabsan waxay la jaanqaaddaa shaqadii sixidda ee Josiah Litch ee Agoosto 11, 1840 iyo aqoonsigii Samuel Snow ee Oktoobar 22, 1844. Sixiddii Litch waxay awood siisay farriinta malaa'igta kowaad, halka tii Snow ay awood siisay farriinta malaa'igta labaad. Awood-siinta farriimaha malaa'igta kowaad iyo tan labaad waxay tusaale u yihiin awood-siinta farriinta malaa'igta saddexaad. Astamaha kuwa kowaad iyo labaad waxaa lagu matalayaa tan saddexaad iyaga oo ah isu-geyn farriin hoog dibadeed ah iyo farriinta gudaha ah ee qaylada saqda dhexe ee masaalka tobanka bikradood.

Marka wax sii sheegiddu leedahay adeegsi saddex-laab ah, kii koowaad iyo kii saddexaad, kuwaas oo sidoo kale ah bilowga iyo dhammaadka, waxay yeelan doonaan astaamo is barbar socda. Dhawaan, walaal ayaa soo bandhigay runno dhowr ah oo la xidhiidha hoogga kowaad ee Muujintii sagaal, kuwaas oo, markii lagu dabaqo mabda'a Alfa iyo Oomeega, tilmaamaya xaqiijin kale oo qoto dheer oo ku saabsan "dhulgariirka" ee Muujintii kow iyo toban. Sharciga Axadda ee Maraykanka waa "dhulgariirkii" markii ugu horraysay ku rumoobay Kacaankii Faransiiska, markii Faransiiska, oo ahaa qayb ka mid ah tobanka quruumood ee ka koobnaa qaab-dhismeedka nebiyadeed ee Roomaankii jaahiliga ahaa ee ku jira kitaabka Daanyeel, la afgembiyey. Sidaas awgeed, cutubka kow iyo tobnad wuxuu leeyahay toban meelood oo magaalada ka mid ahi way dhacday.

Saacaddaas qudheedna waxaa dhacay dhulgariir weyn, oo toban meelood meel magaaladii baa dhacday, oo dhulgariirkaasna waxaa ku dhintay toddoba kun oo nin; kuwii hadhayna way cabsadeen, oo ammaanta bay siiyeen Ilaaha jannada. Muujintii 11:13.

Islaamkii hooggii saddexaad ayaa isla markiiba aayaddan ka dib yimaada.

Waxaa gudbay hooggii labaad; oo bal eeg, hooggii saddexaadna si dhakhso leh buu u imanayaa. Muujintii 11:14.

Hoggaamiyayaashii hore waxay filayeen in "hooggii saddexaad" uu si toos ah u daba iman doono hooggii labaad, hase yeeshee erayga loo tarjumay "dhaqsiyo" wuxuu ka dhigan yahay si kedis ah oo aan la filayn, taas oo ah astaanta weerarrada lama filaanka ah ee Islaamka. Hoogga saddexaad ma imanayn Oktoobar 22, 1844 sida hoggaamiyayaashii hore ay qiyaaseen, laakiin marka uu yimaado wuxuu u dhici lahaa "si kedis ah oo aan la filayn," sida ay ku dhacday 9/11, sidaasna ku calaamadaynaysa bilowga shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun, taas oo dhammaanaysa

wax yar ka hor dhulgariirka sharciga Axadda.

“Dhulgariirka” sharciga Axadda waa gariirinta bahalka “dhulka”, oo markii 9/11 yimid, Sister White waxay caddeysay in Rabbigu kacay si uu “dhulka aad ugu gariiriyo.” Bilowga shaabadaynta iyo dhammaadkeedaba, bahalka dhulka waa la gariiriya; sidaas darteedna waxaa jira “dhulgariir weyn.”

“Tani weligay ma aanan odhan. Waxaan idhi, anigoo eegaya dhismayaasha waaweyn ee halkaas ka koraya, dabaqba dabaq, ‘Muuqaallo aad u cabsi badan ayaa dhici doona marka Rabbigu u kaco inuu dhulka si aad u daran u gariiriyo! Markaas erayada Muujintii 18:1–3 way rumoobi doonaan.’” Review and Herald, Luulyo 5, 1906.

Rabbigu wuu “kacaa” marka uu isbeddel ku yimaado shaqadiisa maamul-da’aneed, sida dhacday markii Istefanos la dhagaxyeeyey iyo Oktoobar 22, 1844, markii xukunkii kuwii dhintay bilaabmay. Markii xukunkii kuwa nool bilaabmay 9/11, Rabbigu mar kale wuu kacay, dabadeedna wuxuu gariiriyey bahalka dhulka, sida uu yeeli doono dhammaadka shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afarta kun, marka uu shaqadiisa maamul-da’aneed ka beddelo kaniisaddiisa una wareejiyo adhiigiisa kale ee weli Baabuloon ku jira.

Waxa walaal Daniel ogaaday waa sifooyinka hoogga kowaad, kuwaas oo la jaanqaadaya markhaatiga “dhulgariirka weyn” ee cutubka kow iyo tobnaad, iyadoo waafaqsan taariikhda iyo fahamkii horseedyadii ee taariikhda fulisay hoogga kowaad.

Markaasaa malaggii shanaad buunkii afuufay, waxaan arkay xiddig samada ka soo dhacday oo dhulka ku soo dhacday; isagaana la siiyey furihii bohoolka gunta la’aanta ah. Oo wuxuu furay bohoolkii gunta la’aanta ahaa; markaasaa qiiq ka soo baxay bohoolkii, sidii qiiqa foornada weyn; qorraxdii iyo hawadiina waxaa madoobeeyey qiiqii bohoolka ka soo baxay. Oo qiiqii waxaa ka soo baxay ayaxyo dhulka ku soo degay; waxaana la siiyey xoog, sida dabaqalloocyada dhulku xoog u leeyihiin. Oo waxaa lagu amray inaanay waxyeellayn cawska dhulka, ama wax kasta oo cagaar ah, ama geedna; laakiin keliya dadka aan lahayn shaabadda Ilaah oo fooddooda ku taal. Muujintii 9:1–4.

Hormuudkii hore si sax ah ayay aayadahan ugu dabaqeen taariikhda soo bandhigtay Mohammed, kaas oo dhashay 570, mideeyey qabiilooyinkii 606, helay muujintiisii ugu horraysay 610, u hijrooday Madiina 622, bilaabay dagaalladiisii 624, kuna dhintay 632. “Godka aan gunta lahayn” si nebiyad ah wuxuu u taagan yahay muuqaal cusub oo Shaydaanka ah, hase yeeshee Mohammed wuxuu ka bilaabmay Carabiya, taas oo iyaduna sidoo kale loo yaqaan godka aan gunta lahayn sababo la xidhiidha lamadegaannada baaxadda weyn.

Muxammad wuxuu noqday boqorkii nebiyaysan, ama sida loogu yiqiin, “kan lagu kalsoon yahay” sannadkii 606, markii uu xalliyey muran ka dhex aloosnaa qabiillo kala duwan oo ku wareersanaa cidda loo oggolaan lahaa inay dib u celiso dhagaxa geeska ee “madow” ee Kacbada. Kacbadu waa dhisme qaab kuub ah leh (sidaas awgeed magaca “Kacba,” oo Carabi ahaan ka dhigan “kuub”) oo ku yaal bartamaha Masjidka Weyn ee Maka ee dalka Sacuudi Carabiya. Dhererkeedu wuxuu qiyaastii yahay 43 fiit, ballaceduna waa kow iyo toban fiit, dhererkeeduna waa 10 fiit; waxaa laga dhisay dhagax adag iyo marmar, waxaana daboolaya maro madow oo ka samaysan xariir iyo

cudbi. Kacbadu waxay jirtay muddo dheer ka hor Muxammad, waxaana sida uu qabo dhaqanka Islaamku markii hore dhisay Ibraahim iyo wiilkiisii Ismaaciil si ay u noqoto guri cibaado oo loogu talagalay Ilaaha Keliya ah (Allaah). Qarniyadii ka dambeeyeyna, waxa ka buuxsamay sanamyo, waxaana qabiilooyinka Carabtu u adeegsadeen macbud jaahilinnimo.

Kacbadu waa xarunta ruuxiga ah ee dunida Islaamka—dhisme fudud oo qadiimi ah oo astaan u ah tawxiidka, midnimada, iyo xidhiidhka ka dhexeeya iimaanka Ibraahimiga ah iyo Islaamka. Muslimiintu uma tixgeliyaan “guriga Ilaah” macne ahaan toos ah, balse waxay u arkaan meel Ilaah si rabbaani ah ugu asteeyey inay noqoto barta lagu hago cibaadada. Ficilladii Muxammad intii lagu jiray xilli Kacbadu burbursanayd dabadeedna dib loo dhisay ayaa ah meesha hoggaamintiisu ka bilaabatay.

Daad degdeg ah ayaa waxyeello gaadhsiisay Kacbada, qabiilka Qurayshna dib bay u dhiseen. Markii la gaadhay xilligii Dhagaxa Madow (Xajar al-Aswad) dib loogu celin lahaa geeskiisii, beelihii kala duwanaa waxay isku qabsadeen cidda mudanaysa sharaftaasi. Waxay ku heshiiyeen in qofka xiga ee goobta soo gala uu go'aanka ka gaadhi doono. Markaasaa Muxammad soo galay, wuuna ku xalliyey khilaafkii si sigmad leh: Dhagaxa Madow ayuu maro saaray, wakiil ka socda beel kasta ayuu ka dhigay inuu wada qaado, iyagoo si wadajir ah u sida, dabadeedna isagaa shakhsi ahaan meeshiisii ku dhigay. Dhacdadan ayaa u soo hoysay ixtiraam weyn iyo magaca Al-Amiin (“Aaminka ah”) oo ay reer Maka ku dhex bixiyeen. Waa mid ka mid ah dhacdooyinka muhiimka ah ee ka hor nebinnimada ee lagu iftiimiyo jadowlo badan oo taariikheed. “Dhagaxa Madow” wuxuu ahaa dhagaxii rukunka ee uu meeshiisa dhigay Maxamed, kaas oo ah boqorka nebiyaysan ee Islaamka. Dhagaxa madow ee rukunka ahi waa been-abuur cad oo Masiixa (rukunka runta ah) lagu daydayo, musuqmaasuqii guriga Kacbadana kaddib sannado badan oo sanamyo lagu soo dhex geliyey ayaa sidoo kale waxaa xalliyey Maxamed.

Ka dib markii Quraysh jebiyeen Heshiiskii Xudaybiyah, Muxammad wuxuu ku dhaqaaqay Makka isagoo wata ciidan ka kooban qiyaastii 10,000 oo Muslimiin ah. Magaaladu way is dhiibtay iyadoo dagaal aad u yar dhacay. Markaas Muxammad wuxuu galay Kacbada, wuxuu burburiyey 360-kii sanam ee ku jiray gudaheeda, wuxuuna mar kale u hibbeeyey meesha quduuska ah cibaadada Ilaaha keliya ah (Allah). Sidaas darteed, Muxammad, boqorkii Islaamka, wuxuu dhigay dhagaxii rukunka, wuxuuna macbudka ka nadiifiyey sanamcaabudidida.

Waxaa jira saddex quwadood oo ka soo baxa yaamayska aan gunta lahayn ee ku xusan kitaabka Muujintii, mid kasta oo ka mid ah saddexduna wuxuu metelaa Masiix been-abuur ah. Shayddaan, masduulaagii, wuxuu doonayaa inuu la mid noqdo Kan ugu Sarreeya, isagoo ku fadhiya carshigiisa iyo kaniisaddiisa.

Sidee baad samada uga soo dhacday, Luciferow, wiilka waaberiga! Sidee baa dhulka lagu soo tuuray, kaagi quruumaha taag-darrayn jiray! Waayo, qalbigaaga ayaad ku tidhi, Samada ayaan kori doonaa, carshigaygana waxaan ka sarrayn doonaa xiddigaha Ilaah; oo weliba waxaan fadhiisan doonaa buurta shirka, dhinacyada woqooyi; waxaan ka kor mari doonaa meelaha sare ee daruuraha; waxaan la mid noqon doonaa Kan ugu Sarreeya. Habase yeeshee waxaa lagu soo dejin doonaa She'ool, ilaa dhinacyada yaamayska. Ishacyaah 14:12–15.

Masduulaagii cawaanimada wuxuu ka soo baxay yaamayska aan gunta lahayn ee Muujintii kow iyo tobnaad, oo bahalkii Kaatooligga wuxuu ka soo baxaa yaamayska aan gunta lahayn marka dhaawaceedii dhimashada lahaa bogsado.

Bahalkii aad aragtay wuu jiray, haddana ma jiro; oo wuxuu ka soo bixi doonaa yamayska aan gunta lahayn, wuxuuna geli doonaa halaag. Kuwii dhulka degganna way yaabi doonaan, kuwaas oo magacyadooda aan lagu qorin kitaabka nolosha tan iyo aasaaskii dunida, markay arkaan bahalkii jiray, oo aan jirin, haddana jira. Muujintii 17:8.

Bahalka Kaatooligga wuxuu carshiga dhulka ku fuulaa marka sharciga Axadda la meelmariyo, markaas oo la hirgeliyo midowga saddex-geesoodka ah. Sida masduulaagga oo kale, Kaatooligga wuxuu sheegtaa inuu Ilaah yahay, sida Bawlos si qumman u aqoonsaday.

Ninna yaaninna yaan idin khiyaanayn si kasta ha ahaatee; waayo, maalintaasu iman mayso ilaa marka hore riddoobid timaaddo, oo ninkaas dembiga ah la muujiyo, oo ah wiilka halaagga; kaas oo iska soo horjeeda oo isa sarraysiiya wax kasta oo Ilaah loogu yeedho ama la caabudo oo dhan; sidaas daraaddeedna isagu sida Ilaah ayuu macbudka Ilaah ku fadhiistaa, isaga oo isu muujinaya inuu Ilaah yahay. 2 Tesaloniika 2:3, 4.

Sida masduulaagga, bahalka Kaatooligga waa ka gees Masiix, labaduba waxay sheegtaan inay Ilaah yihiin, oo labadubana halaagooda ugu dambeeya waxa lala xidhiidhiyey markhaatifurkooda kitaabiga ah, waayo masduulaagii waxaa lagu soo dejiyey jahannamo, bahalkuna waa wiilka halaagga. Halaaggu isagoo ah burburka ugu dambeeya.

Go'aankii Masiix-ka-geesku ku adkaystay inuu ku fuliyo caasinnimadii uu samada ka bilaabay wuxuu sii wadi doonaa inuu ka dhex shaqeeyo carruurta caasinnimada." Testimonies, volume 9, 230.

"Baadariga Rooma isla shuqulkii ayaa halkan dhulka looga sii waday sidii loogu sii waday barxadaha jannada ka hor intii aan la eryin amiirkii gudcurka. Shayddaan wuxuu doonayay inuu jannada ku saxo sharciga Ilaah, oo uu ku beddelo wax-ka-beddel uu isagu leeyahay. Wuxuu xukunkiisa ka sarraysiiyay kan Abuurihiisa, oo doonistiisana ka sarreysiiyay doonista Rabbiga, sidaas darteedna si dhab ah ayuu ugu dhawaaqay in Ilaah uu qaldami karo. Baadariguna isla jidkaas ayuu maraa, isagoo isaguna isu sheeganaya inaanu qaldami karin, wuxuuna doonayaa inuu sharciga Ilaah u waafajiyo fikradhiisa, isagoo isu malaynaya inuu sixi karo khaladaadka uu u malaynayo inuu ku arko qaynuunnada iyo amarrada Sayidka samada iyo dhulka. Sidaas darteed wuxuu dunida ugu dhawaaqayaa, Anigu waxaan idin siin doonaa sharciyo ka wanaagsan kuwa Rabbiga. Waa maxay cay weyn oo tani ay ku tahay Ilaaha samada!" Signs of the Times, November 19, 1894.

Islaam, oo uu Muxammad matalay taariikhdiisii qarnigii toddobaad, ayaa isaguna ka soo baxay yamayska aan gunta lahayn markii furihii la siiyey Muxammad la rogmaday. Markii yamayska la furay, "qiiq" ayaa ka soo baxay oo madoobeeyey qorraxda iyo hawada. Hormuudkii hore si sax ah bay u aqoonsadeen in "furaha" furay yamayska uu ahaa dagaalkii Nineweh.

Marka aynu u dhowaanno saddexda aayadood ee ugu horreeya ee Muujintii cutubka sagaalaad innagoo ka duulayna fahamka hormuudka ah ee ku jira macnaha adeegsiga saddex-geesoodka ah

ee waxsii sheegidda, waxaynu helaynaa in astaamaha waxsii sheegid ee aayadahaas, kuwaas oo matala hoogga kowaad, ay tusaale u yihiin astaamaha waxsii sheegid ee hoogga saddexaad ee “dhaqso” ku yimaadda dhulgariirka weyn. Sharciga Axadda waxaa metela dagaalkii Nineweh.

Butros ayaa mas’uul ka ah sixidda saadaasha beenta ah ee kubbadaha dabka ee Nashville, wuxuuna garwaaqsadaa in ku-dhaqangelinta saxda ah ee digniintii Ellen White ee ku saabsan kubbadaha dabka ee ku soo degaya Nashville ay calaamad u tahay bilowga “burburka kumannaan magaalooyin ah oo ku dhowaad gebi ahaanba loo bixiyey sanamcaabudid.”

Kubbadaha dabka ee Nashville waxay calaamadinayaan bilowga xilli halaag ku soo degayo magaalooyinka, waxayna sidoo kale calaamadinayaan bilowga ku dhawaaqidda farriinta qaylada gaaban ee saqda-dhexe. Farriintaasu waxay ku bilaabataa weerar lama filaan ah oo ka yimaadda Islaamka, xilliguna wuxuu ku dhammaadaa weerar lama filaan ah oo ka yimaadda Islaamka marka dhulgariirka weyn dhaco. Xilliga ku dhawaaqidda qaylada saqda-dhexe wuxuu calaamadinayaa dhammaadka wakhtiga shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun, kaas oo ku bilaabmay weerarkii lama filaan ahaa ee Islaamku qaaday 9/11.

Markaas waxaa bilaabatay shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun, iyadoo waafaqsan xariiqda Balaam iyo dameerka, halkaas oo ay ku jiraan saddex garaacis oo ku dhammaada sharciga Axadda, hase yeeshee halkaas oo weerarka labaad ee lama-filaanka ahi uu ku jiro Oktoobar 7, 2023 oo lagu qaaday dalkii qadiimiga ahaa ee ammaanta badnaa, dabadeedna kubbadihii dabka ee Nashville. Xariiqyada oo dhammu way isku waafaqsan yihiin, Butrosna wuu garanayaa in furfuridda shaabadda xaqiiqooyinkan, kuwaas oo lagu matalay ninka burushka boodhka wata ee soo ururinaya jawharadihii kala firidhsanaa oo ku tuuraya sanduuqa dahabka, ay tahay shaqada Libaaxa qabiilka Yahuudah.

Libaaxa Yahuudah wuxuu aqoonsanayaa in farriintii la saxay ee Butros ee Nashville ay dhacday muddadii ugu dambaysay ee shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afarta kun, taas oo lagu matalay taariikhda qarsoon ee aayadda afartanaad ee Daanyeel kow iyo toban, oo si gaar ahna qaybta taariikhdaas qarsoon ee lagu matalay aayadaha kow iyo tobban ilaa shan iyo tobban ee isla cutubkaas. Aayadahaas gudaheeda dagaalkii Raphia iyo dagaalkii Panium waxay horseedaan sharciga Axadda ee aayadda lix iyo tobnad, kaas oo lagu matalay dagaalkii Actium. Marka dagaalkii Panium uu ku biiro dagaalkii Actium xilliga sharciga Axadda, dagaalkii Ninewehna sidoo kale waa la soo celiyaa.

“Furaha” la siiyey Maxamed, boqorka Islaamka, kaas oo magiciisu aanu ahayn oo keliya astaanta Islaamka, balse sidoo kale ah meesha halaagga ee lagu calaamadeeyey dagaalkii Nineweh. Boqorka magiciisa “af Cibraani ku yahay Abaddon,” oo “af Giriig ku leeyahay magacii Apollyon.” Giriigga iyo Cibraaniyadu waxay adkaynayaan Axdigii Hore iyo Axdigii Cusub, waxayna ina barayaan in Abaddon ka dhigan tahay “meesha halaagga” halka Apollyon ay ka dhigan tahay “halaagiyaha.” Aayadda kow iyo tobnad ee Muujintii sagaal, boqorka ka taliya Islaamka waa Maxamed, hase ahaatee sidoo kale waa “malaa’igta yaamayska aan gunta lahayn,” taas oo ah Shaydaan. Sida baadarigu u yahay kan Masiixa ka gees ah oo ah gacanta midig ee Shaydaanka dhulka jooga, ayuu Maxamedna sidoo kale si toos ah u maamulaa Shaydaan, malaa’igta

yaamayska aan gunta lahayn.

Marka la meel mariyo sharciga Axadda, midowga saddex-geesoodka ah ayaa dunida lagu khasbaa, nabarkii dhimashada lahaa ee sannadkii 1798 lagu gaadhsiiyey baabbanimada, kaas oo sidaan ku calaamadeeyey dhammaadkii Wakhtiyadii Mugdiga, na waa bogsadaa. Marka nabarkii dhimashada lahaa bogsado, waxaa yimaada muddadii labaad ee Wakhtiyadii Mugdiga; oo dhulgariirkii weynaa ee ah sharciga Axadda, Islaamku wuxuu roгаа furaha, qiiqna sida kan foornada uga soo baxa ayaa qorraxda iyo xiddigaha madoobeeya, sida gudcurku u soo noqdo. Dagaalkii Nineweh ayaa lagu celiyaa sharciga Axadda, waayo, isagu waa furaha keena muddada labaad ee mugdiga. Halkaas riddada qaran waxaa raacda halaag qaran. Halkaas “kalitalisnimo firfircoon” ayaa si buuxda u talisa, waayo, qiiqa Islaamka ee dagaalkii Nineweh ku madoobeeyey qorraxda iyo xiddigaha wuxuu la mid yahay foornada gubanaysa. “Foornaanta gubanaysa” waxay ahayd qayb ka mid ah axdigii Ilaah la dhigtay Ibraahim.

Oo waxaa dhacay, in markii qorraxdu dhacday oo mugdi noqotay, bal eeg, foornad qiiqaysa, iyo laambad ololaysa oo dhex martay jajabyadaas. Bilowgii 15:17.

Foornada qiiqaysa ee dhex martay allabaryadii axdiga ee Abram waxay tilmaantay addoonsigii Masar ee lagu matalay weedha ku jirta aayadda saddex iyo tobnaad.

Oo wuxuu Abramay ku yidhi, Hubaal u ogow in farcankaagu ku ahaan doono shisheeye dal aan iyaga lahayn, oo ay iyaga u adeegi doonaan; oo iyaguna waxay dulmi doonaan afar boqol oo sannadood. Bilowgii 15:13.

“Foornays gubanaya,” sida foornayskii Nebukadnesar ee ku xusan cutubka saddexaad ee Daanyeel, waxay astaan u tahay addoonnimo iyo gunnimo, sida ay ahayd xaaladdii Shadrak, Meeshaak, iyo Cabednego.

“Laakiin sida xiddigaha ku jira wareegga ballaadhan ee jidkooda loo qoondeeyey, qasdiyada Ilaah ma yaqaaniin degdeg iyo dib-u-dhac toona. Calaamadaha gudcurka weyn iyo foornada qiiqaysa ayuu Ilaah Ibraahim ugu muujiyey addoonsiga reer binu Israa’iil ee Masar, wuxuuna ku dhawaaqay in muddada ay ku sii jiri doonaan ay ahaan doonto afar boqol oo sannadood. “Dabadeedna,” ayuu yidhi, “way la soo bixi doonaan hanti badan.” Bilowgii 15:14.” The Desire of Ages, 33.

Laakiinse Rabbigu isagaa idin qaaday, oo idinka soo bixiyey foornada birta ah, taasoo ah Masar, inaad isaga u ahaataan dad dhaxal u ah, sida aad maanta tihiin. Sharciga Kunoqoshadiisa 4:20.

Qiiqa madoobeeya qorraxda iyo dayaxa marka furaha dagaalkii Nineweh la rogo waxay tilmaamaysaa silicdii bilaabmaysa si dhab ah xeerka Axadda. Markaas silica Qarniyadii Mugdiga ayaa dib loo soo celiyaa. Hormuudkii hore si sax ah bay u aqoonsadeen in dagaalkii Nineweh uu ahaa “furaha” Islaamka ku soo geliyey taariikhda waxsii sheegidda sidii hooggii kowaad sannadkii 627. Dagaalku wuxuu u dhexeeyey Rooma iyo Faaris, wuxuuna matalayey guul Rooma gaadhay, hase ahaatee waxay ahayd waxa loo yaqaan guul Pyrrhic ah. Guul dhab ahaan waxyeello u leh kii guulaystay. Weedhani waxay ka timid guul uu gaadhay boqor Pyrrhus ee Epirus. Ka dib laba

dagaal oo uu la galay Roomaanka (Heraclea sannadkii 280 BC iyo Asculum sannadkii 279 BC), wuxuu jabiyey ciidankii Roomaanka laakiin wuxuu lumiyeey qayb aad u weyn oo ciidamadiisii ah. Sida halyeeygu sheegayna, markaas ayuu yidhi, “Hal guul oo sidan oo kale ah oo kale, waana halaagsannahay.”

Dagaalkii Nineweh wuxuu ahaa guul istiraatiiji ah oo u soo hoyatay Rooma, laakiin markii uu dhammaaday, Rooma iyo Faaris midna ma lahayn awood ay si wax ku ool ah uga hortagaan duullaanka Islaamka ee xigay. Faaris waa Maraykanka, Roomana waa baabasiimada, marka la eego rumoobidda casriga ah ee dagaalkii Nineweh. Maadooyiis-Faaris, iyada oo ah quwad laba-gees leh, waxay ka dhigan tahay quwadda laba-gees leh ee Maraykanka. Xilliga sharciga Axadda, Maraykanku si fudud waa hal gees oo keliya, waayo intii lagu sii socday sharciga Axadda, ekaantii bahalka waa la sameeyey, samayntaasina waxay ka kooban tahay in labada gees la mideeyo oo laga dhigo hal gees. Daanyeel siddeed, waxaa ku jira laba gees oo matalaya Boqortooyadii Maadooyiis-Faaris, geeskii Faarisna ayaa soo baxay ugu dambayntii.

Markaasaan indhahayga kor u qaaday oo aan wax arkay, bal eeg, webiga hortiiisa waxaa taagnaa wan leh laba gees; oo labada geesna way dheeraayeen; hase yeeshee mid baa ka dheeraa kan kale, oo kii ka dheeraa ayaa ugu dambayntii soo baxay. Daniel 8:3.

Labada gees ee Maraykanka, oo ah Jamhuuriyadnimo iyo Protestantnimo, waxay isu noqdaan hal marka kaniisadda iyo dawladdu isu yimaadaan si ay u sameeyaan sawirka bahalka. Samaysankaasu si buuxda ayuu u dhammaadaa marka calaamadda bahalka lagu khasbo sharciga Axadda. Tani waxay Maraykanka u aqoonsanaysaa inuu si fudud Faaris yahay marka la joogo sharciga Axadda. Faaris waxaa Rooma kaga adkaatay dagaalkii Nineweh. Sida ay Rooma uga adkaatay Faaris waxay leedahay muhiimad taariikheed, sababta oo ah xeeladaha Heraclius, Boqorkii Roomaanka.

Si kooban loo dhigo, Heraclius waxa uu fuliyey weerar lama filaan ah, oo ka soo horjeeday weerar toos ah oo horusocod ah. Dadaalladiisii uu ku xaqiijinayey lama-filaankaas waxaa lagu xusay taariikhda. Lama-filaankaasi waxa ka mid ahaa go'aankiisii ahaa inuu weeraro xilliga jiilaalka, taas oo aan caadi ka ahayn waayahaas taariikhiga ah, hase yeeshee arrintu halkaas kuma ekaan. Heraclius waxa uu duullaankiisa ka bilaabay bartamihii Sebtembar 627 dhanka woqooyi (buuraha sare ee Armeniya). Halkii uu mari lahaa jidkii la filayey ee koonfurta si toos ah ugu jeeday caasimadda Faaris ee Ctesiphon, waxa uu sameeyey leexasho ballaadhan, isaga oo u dhaqaaqay koonfur-bari hareeraha gobollada xuduudaha ah (qiyaastii xadka casriga ah ee Turkiga iyo Iiraan). Dabadeedna waxa uu u jeestay koonfur iyo galbeed, isaga oo ka tallaabay Webiga Great Zab 1-dii Diseembar 627. Taasu waxa ay ciidankiisa dhigtay Bannaanada Nineveh (xeebta bari ee Webiga Tigris), meel u dhow burburkii Ninevehtii qadiimiga ahayd. Dhaqdhaqaaqan waxa uu ahaa mid ka yimid koonfur una jeeday woqooyi marka loo eego ciidammada Faaris—taas oo ka soo horjeeday wixii reer Faaris filayeen. Waxay filayeen inuu sii wado ku riixista koonfurta dhanka Ctesiphon. Tani waxa ay si lama filaan ah u qabatay taliyihii Faaris ee Rhahzadh, waxayna ku qasabtay inuu Heraclius ku daba galo dhul aan u roonayn. Waxa kale oo ay u saamaxday Roomaanku inay doortaan goobta dagaalka ee bannaanka u dhow Nineveh. Qorshahan dhaqdhaqaaqeed waxa uu ka hor istaagay Roomaanka in lagu dhex go'doomiyo ciidammada Faaris, wuxuuna siiyey jid ay kaga baxsadaan haddii loo baahdo. Marka lagu daro ceeryaantii jirtay maalintii dagaalka iyo xeeladdii

dib-u-gurasho la iska yeelyeelay intii lagu jiray dagaalka laftiisa, waxa jiray heerar badan oo lama-filaan ah. Duullaankan geesinnimada leh ee jiilaalka iyo marinkii hareer-marinta ahaa ee qoto dheer ugu gudbay dhulka Faaris waxaa loo tixgeliyaa mid ka mid ah guulihii milatari ee ugu waaweynaa ee Heraclius. Waxa uu gacan ka geystay burburinta kalsoonidii Faaris, wuxuuna si weyn uga qayb qaatay guushii dambe ee Roomaanka ee dagaalkii dheeraa.

“Dagaalkii Nineweh, kaas oo si daran loo galay tan iyo waaberigii ilaa saacaddii kow iyo tobnaad, siddeed iyo labaatan calan, marka laga reebo kuwii laga yaabo inay jabeen ama jeexmeen, ayaa laga qabsaday Faarisiyiinta; qaybtii ugu badnayd ee ciidankoodii waa la laayay, kuwii guulaystayna (Roomaankii), iyadoo qarabaya khasaarahooda, habeenkii ayay ku hoydeen goobta dagaalka. Magaalooyinkii iyo qasriyadii Ashuur ayaa markii ugu horraaysay loo furay Roomaankii.

“Boqorkii Roomaanku kuma uu xoogaysan guulihii qabsashada ee uu gaadhay; isla markaasna, iyo isla hababkaas, waxaa loo sii diyaariyey jid ay ku soo qulqulaan dadkii tirada badnaa ee Sarasiinta ahaa ee ka yimid Carabiya, sida ayax isla degaankaas ka soo baxay, kuwaas oo intii ay socdaalkooda ku jireen faafinayey caqiidada Muxammadiyadda ee mugdiga iyo marin-habaabinta leh, waxayna si degdeg ah ugu fideen oo u qariyeen boqortooyadii Faaris iyo tii Roomaankaba.”

“Tusmo ka sii dhammaystiran xaqiiqadan lama jeclaan karin inta ay bixiyeen erayada gabagabada cutubka ee Gibbon, kuwaas oo laga soo qaatay xigashooyinkii hore. ‘In kasta oo ciidan guulaystay lagu abaabulay calanka Heraclius hoostiisa, dadaalka aan dabiiciga ahayn wuxuu u muuqday inuu daaliyey xoogoodii halkii uu ka tababari lahaa. Intii boqorku ku guulaysanayey Constantinople ama Jerusalem, magaalo aan caan ahayn oo ku taallay xuduudaha Suuriya ayaa waxaa bililiqaystay Saracens, oo waxay googooyeen qaar ka mid ah ciidammadii u soo baxay gurmadda,—arrin caadi ah oo fudud, haddaanay ahaan lahayn hordhaca kacaan weyn. Tuugadan waxay ahaayeen rasuulladii Mohammed; geesinimadoodii waallida lahayd waxay ka soo baxday lamadegaanka; siddeedii sannadood ee ugu dambaysay ee xukunkiisana, Heraclius wuxuu Carabta ku waayey isla gobolladii uu ka badbaadiyey Faarisiyiinta.

“Ruuxa khiyaanada iyo xamaasadda, oo hoygeedu aanu jannada ku jirin,’ ayaa lagu sii daayay dhulka. Yaamayska aan gunta lahayn waxa uu u baahnaa oo keliya fure lagu furo, furahaasina wuxuu ahaa dhicitaankii Chosroes. Isagu si quudhsasho leh ayuu u jeexjeexay warqaddii muwaaddin aan caan ahayn oo reer Maka ah. Laakiin markii uu ka soo dhacay ‘ololkiisii ammaanta’ oo uu ku dhacay ‘munaaradda mugdiga’ ah ee aan ilina dhex geli karin, magaca Chosroes si kedis ah ayuu u galay hilmaanka magaca Mohammed hortii; dayax-badhkiina wuxuu u ekaa mid sugaya oo keliya soo bixitaankiisa ilaa xiddigtu dhacdo. Chosroes, dabadeed jabkiisii dhammaystirnaa iyo lumintii boqortooyadiisa ka dib, waxaa la dilay sannadkii 628; sannadka 629 na waxaa lagu calaamadeeyay ‘qabsashadii Carabiya,’ iyo ‘dagaalkii ugu horreeyey ee Muslimiintu ku qaadeen boqortooyadii Roomaanka.’ ‘Malaa’igtii shanaadna way buunbuunisay, oo waxaan arkay xiddig samada ka soo dhacday oo dhulka ku timid; waxaana la siiyey furihii yaamayska aan gunta lahayn. Oo isna wuxuu furay yaamayskii aan gunta lahayn.’ Wuxuu ku dhacay dhulka. Markii xoogga boqortooyadii Roomaanka

daalay, oo boqorkii weynaa ee Barigu uu meyd ahaan ugu yiil munaaraddiisii mugdiga, dhaca magaalo aan caan ahayn oo ku taal xuduudaha Suuriya wuxuu ahaa ‘hordhacii kacaan xoog badan.’ ‘Tuugadii waxay ahaayeen rasuulladii Mohammed, geesnimadoodii waallidana waxay ka soo baxday lamadegaanka.’” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 495–497.

Dagaalkii Nineweh wuxuu astaan u yahay Rooma casriga ah oo Maraykanka ku qabsanaysa xeerka Axadda, hase yeeshee waa guul Pyrrhic ah, waayo xukun tartiib-tartiib ah oo ku dhacaya Rooma wuxuu ka bilaabmaa xeerka Axadda.

Khusraws wuxuu ahaa madaxii boqortooyadii Faaris; sidaas darteed Faaris oo matalaysa dhicitaanka Maraykanka marka sharciga Axadda la dhaqan geliyo, waa furaha fura yamayska aan gunta lahayn marka boqortooyadii lixaad ee wax sii sheegidda Kitaabka Quduuska ahi dhacdo. Waxay ka dhigan tahay sharciga Axadda ee aayadaha lix iyo toban, kow iyo soddon, iyo kow iyo afartan ee Daanyeel kow iyo toban, iyo weliba Muujintii cutubka saddex iyo tobnaad aayadda kow iyo tobnaad.

U firso faallooyinka hormuudkii Stephen Haskell ee ku saabsan isla aayadahaas iyo taariikhdaas:

“Carabtu, ama Saraciyiinta, weligood saamayn kuma ay yeelan dhulka. Taariikhda quruumaha dhexdeeda, nimankan xorta ah ee lamadegaanka ka yimid waxay ku soo mareen si aan wax badan loogu xusin. Islaamku wuxuu mideeyey qabiilooyinkii kala daadsanaa, oo wuxuu u diray sidii guuleystayaal quruumo ka adkaada. Horumarkii degdegga ahaa ee la socday hubkii Saraciyiinta waxaa, qaddar weyn, sabab u ahaa colaaddii u dhexaysay Roomaanka iyo Khosrow, madaxii boqortooyadii Faaris ee casrigaas. Colaaddaas waxay ku dhammaatay dhicistii tan dambaysay. Faaristii casrigaas waxay u taagnayd sidii gidaar caqabad ah oo xajinaya awoodda Maxamed; hase yeeshee markii awooddaasu dhacday, caqabaddii way luntay, ‘bohoolii aan gunta lahayn’ waa la furay, Saraciyiintiina waxay dunida ku fataheen. Markii ‘bohoolii aan gunta lahayn la furay, waxaa ka kacay qiiq qariyey wejiga qorraxda.’ Tusaalahani waa mid aad u xoog badan, oo muujinaya saamayntii mugdiga ahayd ee Islaamku yeeshay markii uu ku fiday dhulka dushiisa.” Stephen Haskell, The Story of the Seer of Patmos, 164, 165.

Darbigaas xannibaadda ah ee taariikhda Rooma ku jiraa waa darbiga kala-soocidda kaniisadda iyo dawladda, kaas oo laga qaado xeerka Axadda. Waxaa jira lakab kale oo ka mid ah guushii Pyrrhic ee Rooma ka gaadhay Faaris dagaalkii Nineweh, waayo waxaa jiray dagaal hore oo Nineweh ah, kaas oo metelaya Alfa, halka dagaalkii 627 uu metelayo Oomega. Dagaalkaasi wuxuu dhacay 612 BC, qiyaastii laba iyo toban boqol oo sannadood ayay isu jireen. Dagaalkaas Ashuuriya waxaa kaga adkaaday isbahaysi saddex-geesood ah, wuxuuna calaamadeeyey dhammaadka Boqortooyadii Ashuuriya.

A. T. Jones wuxuu ka faallooda dagaalkii alfa ee Nineweh:

“Arrimihii ka socday dowladdii Ashuur waxay ka sii dareen xumaan ilaa xumaan kale, sidaas darteedna sannadkii 612 BC waxaa mar kale dhacay kacdoon weyn oo ay sameeyeen isla saddexdii dal, waxaana markan hoggaaminayay Nabopolassar qudhiisu. Kacdoonkanina si buuxda ayuu u guulaystay: Nineweh waxaa laga dhigay burbur tuulan ah; Boqortooyadii

Ashuurna waxaa loo qaybiyey saddex qaybood oo waaweyn,—Maadiy oo haysatay waqooyi-bari iyo cirifka waqooyi, Baabuloon oo haysatay Ceelaam iyo bannaanka iyo dooxooyinka oo dhan ee Webiyada Yufraad iyo Dijla, iyo Masar oo haysatay dalka oo dhan ee galbeedka Yufraad. Shaabaddii isbahaysigan u dhexeeyey Baabuloon iyo Maadiy waxay ahayd guurkii gabadhii boqorka Maadiy loo guuriyey Nebukadnesar, wiilkii Nabopolassar. Waxay ahayd isagoo gudanaya qaybtiisii isbahaysiga ka dhanka ahaa Ashuur, in Fircoon Nekoo oo ahaa boqorkii Masar uu u baxay inuu boqorkii Ashuur kula diriyo Karkemiish oo ku taal Yufraad, markii Boqor Yoosiyaaah oo Yahuudah ahaa uu u baxay inuu la dagaallamo isaga, laguna dilay Megiddoo. Dabadeed, maadaama dhulkan galbeed oo dhammu uu ka tirsanaa boqorka Masar, waxay ahayd isagoo ku guda jira adeegsiga boqornimadiisii sharciyaysnayd, ee uu ku helay qabsasho, inuu ka qaaday Shalum oo ahaa wiilkii Yoosiyaaah inuu boqor ka ahaado Yahuudah, oo uu Eliyaaqiim ka dhigay boqor Yahuudah meeshiisii, magiciisiiina u beddelay Yehooyaaqiim, oo uu dhulka ku soo rogay cashuur.” 1 Taariikhdi 3:15; 2 Boqorradii 23:31–35.” A. T. Jones, Review and Herald, Maarso 15, 1898.

Dagaalkii alfa ee Nineweh ee sannadkii 612 BC, Boqortooyadii Ashuur way dhammaatay, sida boqortooyada lixaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ahi ugu dhammaato sharciga Axadda. Guulaystihii dagaalkaas wuxuu ahaa isbahaysi saddex-geesood ah oo ka kooban Baabuloon, Masar, iyo Maaday. Dagaalladii xilligaas ku jiray ayaa Boqor Yoosiyaaah ku dhintaa Megiddo, sidaasna ku noqdaa astaan Armageddoon. Dagaalkii omega ee Nineweh ee sannadkii 627, Islaamka hoogga saddexaad ayaa la sii daayaa markii gidaarkii ilaalinta ee Dastuurka laga qaado, sida lagu tusay, sida Haskell uu ka xusay Faaris in “gidaarka xayndaabka” ee ilaalintu laga qaaday markii Faaris laga adkaaday. Dhimashada Boqor Yoosiyaaah ee Megiddo waxay caddaynaysaa in dagaalkii ugu horreeyey ee Nineweh uu yahay dagaalkii labaad ee maalmaha ugu dambeeya. Kii ugu dambeeyey ee labada dagaal ee Nineweh ee sannadkii 627, markii furaha la rogayo oo yamaysku furmayo, isagu waa kii ugu horreeyey ee maalmaha ugu dambeeya, waayo kii ugu horreeya ayaa noqon doona kii ugu dambeeya. Dagaalkii ugu horreeyey ee Nineweh ee u dhexeeyey Ashuur iyo isbahaysiga saddex-geesoodka ahi wuxuu horseedaa Armageddoon. Muddadii Da’dii Mugdiga ee labaad waxay ka bilaabataa dagaalkii Nineweh waxayna ku dhammaataa dagaalkii Nineweh.

Xaqiiqooyinka ku saabsan buunka shanaad, oo ah hoogga koowaad ee Muujintii cutubka sagaalaad, ayaa ah waxa hormuudyadu u fahmeen inay yihiin markhaatiga taariikhiga ah ee ugu cad ee laga helo tuduc kasta oo ka mid ah kitaabka Muujintii. Uriah Smith wuxuu xaqiiqadaas u muujiyey sidan soo socota:

“AAYADDA 1. Malaa’igtii shanaad ayaa buunkii afuufay, markaasaan arkay xiddig samada ka soo dhacday oo dhulka ku timid; isagaana la siiyey furihii yaamayska gunta lahayn.”

“Si aynu u bixino fasiraad buunkan, mar kale waxaynu ka soo qaadan doonnaa qoraallada Mudane Keith. Qoraagani si run ah buu u leeyahay: ‘Way adag tahay in la helo qayb kale oo ka mid ah Muujintii uu fasirayaashu kaga wada aragti mideysan yihiin sida ku saabsan ku-dabqidda buunka shanaad iyo lixaad, ama hoogga kowaad iyo labaad, ee Saracens iyo Turks. Arrintu aad bay u muuqataa oo si dhib yar bay u noqon kartaa mid si qaldan loo fahmo. Halkii aayad ama laba aayadood mid kasta lagu tilmaami lahaa, cutubka sagaalaad oo dhan ee

Muujintii, isaga oo laba qaybood oo isu dheellitiran ah u kala baxaya, waxaa ku qoran sharraxaadda labadoodaba.’ Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 495.

Butros wuxuu joogaa Panium isaga oo leh masuuliyadda ah inuu saxo farriinta kubbadaha dabka ee Nashville, waxaana markii ugu horraysay la arkayaa in qaybaha hoogga kowaad ay si qumman ula jaanqaadaan qaybaha sharciga Axadda ee dhawaan imanaya. Libaaxa qabiilka Yahuudah ayaa furfuray fahamkan isaga oo la waafaqsan xariiqyo kale oo waxsii sheegid ah oo uu isagu hore u dejiyey. Taariikhyahannadu waxay markhaati ka bixi doonaan muhiimadda weerarkii lama-filaanka ahaa ee Rooma ku qaaday Faaris sannadkii 627, oo markii ay sidaas sameeyaan, waxay xuseen dhaq-dhaqaaqii Heraclius ee ku wareegista iyo ka dambaynta Faaris xilliga jiilaalka sidii xeelad uu ku sii qarsoonaado ilaa wakhtiga weerarka.

Walaashu White waxay inoo sheegaysaa in Rooma ay si fudud u sugayso “meel faa’iido leh,” dabadeedna way garaaci doontaa.

“Ereyga Ilaah ayaa digniin ka bixiyey khatarta soo fool leh; haddii taas la iska indhatirona, dunida Protestant-ka ahi waxay ogaan doontaa waxa ujeedooyinka Rooma runtii yihiin, keliya marka ay goori goor tahay in dabinka laga baxsado. Iyadu si aamusay ayay awood ugu koraysaa. Caqiidooyinkeeda ayaa saamayntooda ku yeelanaya goleyaasha sharci-dejinta, kaniisadaha, iyo quluubta dadka. Waxay urursanaysaa dhismayaasheeda dhaadheer oo waaweyn, kuwaas oo godadka qarsoon ee ku jira lagu soo celin doono silcinteedii hore. Si dhuumasho iyo iyadoo aan laga shakin ayay u xoojinaysaa ciidamadeeda si ay u hormariso ujeedooyinkeeda gaarka ah marka wakhtigu u yimaado inay wax ku dhufato. Waxa keliya ee ay doonaysaa waa meel ay ka faa’iidaysato, taasina durba waa la siinayaa. Waxaan dhawaan arki doonnaa oo dareemi doonnaa waxa ujeeddada curiyaha Roomaanku tahay. Ku alla kii rumaysta oo adeeca ereyga Ilaah, sidaas ayuu ku mutaysan doonaa canaan iyo silcin.” The Great Controversy, 581.

Sida Boqor Heraclius la ahayd, baabtiisnimaduna waxay u sii dhaqaaqaysay xaggeeda “si qarsoodi ah oo lama filaan ah” iyadoo taas fulin u tahay Ishacyaah cutubka saddex iyo labaatanaad, halkaas oo dhilladii Turos la illoobo inta lagu jiro taariikhda boqortooyadii lixaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah. Weerarkii qarsoodiga ahaa ee lama filaan ahaa ee Heraclius wuxuu ka dhigan yahay dunidu inay illoobayso baabtiisnimada laga bilaabo 1798 ilaa xeerka Axadda. Qodobba qodobka ka dambeeya, hooggii kowaad wuxuu matalaa hooggii saddexaad iyo kii ugu dambeeyey. Hooggii kowaadna waxaa laga sameeyaa ku dhawaaqis sidoo kale la jaanqaadaysa taariikhda Islaamka iyo muddada shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afarta kun.

Oo waxaa lagu amray inaanay waxyeellayn cawska dhulka, ama wax cagaaran toona, ama geed toona; laakiinse raggaas oo keliya ee aan lahayn shaabadda Ilaah oo ku taal fooddooda. Oo waxaa loo siiyey inaanay dili karin iyaga, laakiinse in la cadaabo shan bilood; oo cadaabkoodu wuxuu la mid ahaa cadaabka dabaqallooc, markuu nin qaniino. Oo wakhtigaas dadku dhimasho bay doondooni doonaan, mana heli doonaan; oo waxay jeclaan doonaan inay dhintaan, oo dhimashaduna way ka carari doontaa. Muujintii 9:4–6.

Ka hor inta aan furaha lagu rogin dagaalkii Nineweh, kaas oo ah sharciga Axadda ee dhawaan imanaya, boqol iyo afartan iyo afarta kun mar hore ayaa la shaabadeeyey. Markii sharciga Axadda

la soo rogo, burburinta magaaloooyinka oo lagu bilaabay kubbadaha dabka ee Nashville waxaa loo metelayaa xilli ah “shan bilood,” marka dagaalku cirka isku shareero oo xasuuqii labaad ee papal-ka la bilaabo, taas oo ah dhammaystirka jawaabtii la siiyey shuhadadii Qarniyadii Mugdiga ee shaabaddii shanaad.

Oo markuu furay shaabaddii shanaad, waxaan meeshii allabariga ka hoosteeda ku arkay nafihii kuwa loo laayay hadalka Ilaah aawadiis iyo maragga ay haysteen aawadiis; oo cod weyn bay ku qayliyeen, iyadoo leh, Sayidow, kan quduuska ah oo runta ahow, ilaa goormaad ka gaabinaysaa inaad xukunto oo aad dhiiggayaga uga aarsato kuwa dhulka deggan? Oo mid kasta oo iyaga ka mid ah waxaa la siiyey khamiisyo cadcad; oo waxaa lagu yidhi inay weli in yar nastaan, ilaa laga dhammeeyo tirada addoommadooda la shaqeeya iyo walaalahood, kuwaas oo iyaguna loo dili doono sidoodii oo kale. Muujintii 6:9–11.

Shuhadadii Qarniyadii Mugdiga waxay yihiin kooxdii ugu horraysay ee tusaale u ah shuhadada Rooma Casriga ah inta lagu jiro qalalaasaha sharciga Axadda. Ka hor inta aan qalalaasahaasu iman, boqolka iyo afartan iyo afarta kun waa la shaabadeeyaa, habkaas shaabadayntuna wuxuu bilaabmay 9/11 imaatinkii Islaamka hooggii saddexaad, iyo rusheynta roobka dambe. Markii shuhadadii Qarniyadii Mugdiga ee ugu horraysay ay weyddiiyeen goorta xukun lagu ridi doono baabasiimada, waxaa loo sheegay in ay jiri doonto koox labaad oo shuhado ah marka Qarniyadii Mugdiga la soo celiyo, taas oo ah marka furaha dagaalkii Nineweh la oofiyo sharciga Axadda ee dhawaan imanaya. Ka hor inta aan la dhamaystirin kooxda labaad ee shuhadada, boqolka iyo afartan iyo afarta kun waa la shaabadeeyaa, muddada shaabadaynta ee bilaabatay 9/11-na waxaa lagu aqoonsaday shaabaddii shanaad, waayo wada hadalka halkaas lagu soo bandhigay waxaa laga helayaa Muujintii cutubka lix, aayadaha SAGAAL ilaa KOW IYO TOBAN, sidaasna 9/11 loogu calaamadiyay bilowga iyo dhammaadka shaabadaynta. Dhammaadku wuxuu keenayaa halligaadda Islaamka sida lagu sheegay Muujintii SAGAAL, KOW IYO TOBAN, kuwa la shaabadeeyeyna waxay dhammaystiri doonaan waayo-aragnimadii Daanyeel ee lagu metelay Daanyeel SAGAAL, KOW IYO TOBAN.

Waxaan waxyaalahan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.